

Balanç del pacte CiU-ERC: estructures d'Estat, a mig fer

El 52% dels compromisos del pacte entre CiU i ERC estan encara per fer. Si el sí guanyés en la consulta del 9 de novembre, la Generalitat no tindria llestes la Hisenda pròpia, un banc públic o la Seguretat Social catalana. Una anàlisi dels 70 objectius de l'acord conclou que el Govern ha complert el calendari per la consulta, però avança lent en lluita contra la pobresa, creació d'impostos i defensa del medi ambient.

Text: Marc Font / Il·lustració: Jordi Borràs

El compromís de convocar una consulta sobre la independència de Catalunya era el punt cabdal de l'acord de legislatura segellat per CiU i ERC el 2012. Dissabte passat, amb la signatura solemne al Palau de la Generalitat, Artur Mas va complir la promesa. Però l'anomenat Pacte de la Llibertat anava molt més enllà. **CRÍTIC ha realitzat un fact checker, consultant diferents fonts, del seu grau de compliment punt per punt. En l'equador de la legislatura s'han completat 36 punts del pacte, és a dir, el 48% del total.** N'hi ha sis més que es troben en tramitació parlamentària, amb la previsió de convertir-se en llei en els pròxims mesos. Divuit compromisos, és a dir, el 24%, encara estan a mitges: s'hi ha començat a treballar, però encara no han estat aprovats o desplegats -quan no es tracta de noves normatives. Finalment, n'hi ha 15, el 20% del total, que no han avançat significativament o, directament, han estat abandonats per part del Govern.

El balanç és irregular, ple de clarobscur, si bé és cert que teòricament CiU i ERC podrien tenir dos anys més de legislatura. Però, **en funció del que succeeixi finalment el 9 de novembre, és possible que no s'esgoti el límit de quatre anys de mandat.** A grans trets, el Pacte de la Llibertat s'ha executat de manera òptima en tot allò referent a la consulta, però grinyola força més en la construcció i el desplegament de les estructures d'Estat com la Hisenda o la conversió de l'Institut Català de Finances en un banc públic. En la lluita contra la crisi, l'Executiu català ha complert la promesa de l'establiment de mesures de suport a la internacionalització de l'economia, mentre que presenta més grisos a l'hora de complir els objectius vinculats a la cohesió social. En les qüestions mediambientals es pot concloure que fins ara la legislatura és decebedora.

Hisenda pròpia, a mitges

Oriol Junqueras, president d'ERC i soci de CiU, no es mostrava en una [entrevista recent a CRÍTIC](#) satisfet a l'hora de fer balanç del pacte d'estabilitat i comentava que **"sempre esperem que es faci més i millor", sobretot en l'avanç de les estructures d'Estat**, que veu "imprescindibles perquè el resultat de la consulta es pugui implementar al més aviat possible". El desplegament de la Hisenda pròpia era un dels punts fonamentals de l'acord de legislatura entre convergents i republicans. Al febrer es va posar en marxa [Tributs de Catalunya](#), presentat com l'embrió d'una futura Agència Tributària catalana, però el nou organisme -que coordina les estructures recaptatòries de la Generalitat i de les quatre diputacions provincials- és més simbòlic que real. De fet, el dirigent republicà va criticar que "en la darrera campanya de declaració de la renda no hi va

haver cap acció pública del Govern de la Generalitat per animar els ciutadans a passar les seves dades fiscals a l'agència catalana". L'aliat parlamentari d'Artur Mas hi va afegir que troba "inexplicable que el Govern no animi els ciutadans a fer aquest pas", quan "som en un procés de consolidar i reforçar l'Agència Tributària catalana".

Tampoc no s'ha completat [la conversió de l'Institut Català de Finances \(ICF\) en la banca pública del Principat](#). La previsió de l'Executiu és que s'enllesteixi l'any vinent. Tampoc no estan fets el pla i el disseny de l'Administració i la Tresoreria de la Seguretat Social catalana per garantir la percepció futura de les pensions i de les prestacions d'atur davant qualsevol escenari -malgrat que hi ha [un informe del Consell Assessor per a la Transició Nacional \(CATN\) sobre la qüestió](#)-, ni el pla per assumir la gestió de l'energia, de l'aigua i de les principals infraestructures logístiques, entre d'altres.

Pobresa i medi ambient, no prioritaris

L'elaboració d'un Pacte Nacional sobre Polítiques de Sostenibilitat, que incorpori la Llei del canvi climàtic o la Llei de la biodiversitat, i la Llei del bosc, que ha de garantir la protecció de les superfícies forestals, són dues de les grans assignatures pendents del Govern, que gairebé no hi ha fet avanços importants. Sí que s'ha progressat, en canvi, [en la creació d'impostos ambientals](#).

En l'àmbit social, s'han aprovat el Pacte per la Infància o el Pla de suport a la família, però no s'han enllestit [el Pacte Nacional contra la Pobresa i l'Exclusió Social](#) -l'esborrany del qual va rebre nombroses crítiques de les entitats del tercer sector- ni la reforma de la normativa de la renda mínima d'inserció. A més a més, tampoc no s'ha garantit l'assistència mèdica a tota la ciutadania, amb la denúncia de ["casos d'apartheid sanitari"](#) per part de la Plataforma per una Atenció Sanitària Universal a Catalunya.

Renúncia a la taxa dels refrescos i l'eurovinjeta

Des del punt de vista impositiu, s'han completat les modificacions dels [impostos de patrimoni](#) i sobre [successions i donacions](#). Tot i això, [s'ha renunciat a l'establiment d'una taxa als refrescos ensucrats](#) malgrat ser un compromís important per millorar les arques públiques de la Generalitat i es va decidir [posposar l'aplicació de la taxa al transport per carretera](#), coneguda per eurovinjeta. També hi haurà problemes per aprovar [l'impost sobre les centrals termònuclears](#), que el mateix Consell de Garanties Estatutàries considera inconstitucional. A més, CiU va arribar a aprovar un tribut sobre dipòsits bancaris el 2012, però el Govern espanyol va bloquejar-lo inicialment. Al juliol passat, el Consell de Ministres va donar llum verd a l'impost, però molt per sota de les aspiracions que tenia la Conselleria d'Economia.

La Llei de la policia o la Llei de suport al treball autònom i a l'emprenedoria són altres projectes pendents per al que queda de legislatura. Un cas històric ja és la sempre promesa i mai aprovada Llei electoral catalana. Però aquí el problema no és de CiU només, sinó de l'enorme dificultat per arribar a un punt de consens entre tots els partits polítics.

L'eficiència màxima del Govern i del Parlament ha arribat en tot allò vinculat a la convocatòria de la consulta sobre el futur polític de Catalunya, en què els **diversos punts fixats al Pacte de la Llibertat -declaració de sobirania, creació i informes del CATN, intent de diàleg amb l'Estat, aprovació de la Llei de consultes i decret de convocatòria de la votació-** s'han **completat totalment** i, majoritàriament, en el termini temporal fixat. Tot i això, la preparació de l'endemà, en el cas d'una hipotètica independència, no avança a la mateixa velocitat.

Els 70 compromisos del Pacte de la Llibertat

Aquest és un balanç del grau de compliment dels principals compromisos dels més de 70 que s'inclouen en l'[Acord per a la Transició Nacional i per garantir l'estabilitat parlamentària del Govern de Catalunya](#). Els dividim en quatre categories: encara per fer (aquells en què no s'ha avançat gens o s'han aparcat), a mitges (el Govern avança, però molt lentament), en tramitació parlamentària i compromisos complerts.



Encara per fer

Lleis que no han tirat endavant. No s'ha impulsat la Llei de la Policia de Catalunya, la Llei de la funció pública i de la direcció pública catalana, ni la Llei de suport al treball autònom i a l'emprenedoria (a les petites i mitjanes empreses, en la línia del que estableix l'Small Business Act).

Autopistes i peatges. Queda pendent consolidar el sistema de descomptes a comportaments eficients dels usuaris de la xarxa d'autopistes, com també treballar per corregir la situació de greuge històric amb relació amb la resta de l'Estat, reclamant-li la creació del fons per a l'homogeneïtzació, el rescat selectiu i les bonificacions dels peatges.

Impostos que no s'han creat. S'ha posposat, de moment, l'eurovinyeta als vehicles pesants de mercaderies que travessen Catalunya per les vies de gran capacitat de titularitat catalana, per falta d'acord amb l'Estat. Tampoc no s'ha introduït un gravamen sobre les begudes de refresc amb excés de sucre, per raons de salut, que afectaria principalment les grans distribuïdores de begudes. Tampoc no s'ha avançat a distribuir, tal com deia l'acord, "de forma més equitativa la càrrega fiscal".

Atenció sanitària universal. No s'ha garantit que tota la ciutadania tingui dret i accés a l'assistència sanitària pública.

Medi ambient i canvi climàtic. S'ha d'elaborar un Pacte Nacional sobre Polítiques de Sostenibilitat (Llei del canvi climàtic, Llei de la biodiversitat, política energètica) i per a l'impuls i el desenvolupament de l'economia verda com a àmbit estratègic.



A mitges

Estructures d'Estat a mig gas. S'ha de completar el desplegament de l'Administració Tributària catalana a partir de les accions endegades pel Govern actual i de les quals es deriven el pla directiu, el projecte executiu i la Llei de l'Administració Tributària catalana. La transformació de l'Institut Català de Finances en el banc públic de Catalunya no es concretarà fins d'aquí a un any. També està pendent la Llei de la banca pública. També cal elaborar un pla i dissenyar l'Administració i la Tresoreria de la Seguretat Social catalana per garantir la percepció futura, en qualsevol cas, de les pensions i de les prestacions d'atur als catalans.

Lleis que avancen lentament. Al juliol de 2014 s'aprovava un avantprojecte de llei de contractació pel sector públic. La Llei electoral catalana segueix estancada, tot i que existeix una ponència al Parlament, per falta d'acord entre els partits polítics.

Lluita contra el frau. Queda pendent elaborar un pla de lluita contra el frau fiscal el 2013, vinculat als recursos destinats al desplegament de l'Agència Tributària, en els impostos recaptats i gestionats per la Generalitat.

Pobresa i exclusió. Impulsar un Pacte Nacional contra la Pobresa i l'Exclusió Social. Impulsar, en el marc de la legislació catalana, la millora de la regulació dels productes financers i de la dació en pagament. Impulsar una Llei de reforma de la renda mínima d'inserció i evitar l'exclusió social.

Reforma de les universitats públiques. Afrontar una reforma amb profunditat del sistema de governança de les universitats catalanes que permeti una gestió més eficaç per a la millora de la qualitat i de l'excel·lència; alhora, cal assegurar un model d'universitat inclusiu socialment i territorialment mitjançant un sistema just i equitatiu de matrícules i de beques.

TV3 i Catalunya Ràdio. Mantenir la competitivitat dels mitjans de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, mitjançant la producció pròpia i internacionalitzant i exportant els seus productes.

Seguretat ciutadana. Abordar la gestió de la seguretat i de l'ordre públic de les mobilitzacions ciutadanes. L'avanç més important en aquest àmbit ha estat la suspensió de l'ús de pilotes de goma.

Impostos ambientals. Implementació de noves vies d'imposició ambiental, com les que graven l'emissió de gasos contaminants (emissió de gasos en l'enlairament d'avions), o bé la producció de residus nuclears, mitjançant la modificació del gravamen de protecció civil sobre les nuclears.



En tramitació parlamentària

Reforma de l'àmbit local i territorial. Impulsar la Llei dels governs locals (racionalitzar i simplificar l'Administració local), la Llei de finançament local i la Llei d'Aran. Assumir un model propi d'organització territorial (municipis, comarques i vegueries).

Marc català de relacions laborals. Impulsar la Llei d'ocupació de Catalunya i del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Creació del marc català de relacions laborals reforçant el Consell de les Relacions Laborals de Catalunya.

Formació professional. Impulsar la Llei de la formació professional per avançar cap a la integració efectiva dels subsistemes (inicial, contínua i ocupacional).

Polítiques d'igualtat. Impulsar la Llei d'igualtat entre homes i dones.



Compromisos complerts

Consulta sobre el futur de Catalunya. El Govern ha culminat el procés de convocatòria de la consulta per al 9 de novembre: declaració de sobirania al Parlament, aprovació de la Llei de consultes, obertura d'un procés de diàleg i negociació amb l'Estat, creació del Consell Català per a la Transició Nacional i convocatòria de la consulta. El Govern també ha impulsat la internacionalització del dret de decidir i ha redactat un pla interdepartamental per a la transició nacional. També ha creat els instruments d'administració electoral a fi d'assegurar la correcta celebració de la consulta.

Suport a l'empresa. El Govern ha realitzat diverses accions per donar suport [a la internacionalització i a l'exportació](#) de les empreses catalanes, així com la captació d'inversió estrangera. També està en curs un pla de suport a la creació de les cooperatives de treball i la recuperació del pla ARACOOOP. També s'està tramitant la nova Llei de cooperatives, que ha causat fort rebuig al sector. El Govern també ha reforçat l'actual xarxa de delegacions per coordinar tots els organismes de representació exterior (ACC1Ó, Agència Catalana de Turisme, Institut Català de les Empreses Culturals, Institut Ramon Llull, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament).

Reforma i creació de nous impostos. Malgrat l'oposició del Govern espanyol, el Govern català ha defensat [l'establiment de l'impost sobre dipòsits bancaris](#). També s'ha modificat l'impost sobre el patrimoni, rebaixant-ne el mínim exempt i fixant un recàrrec per als "grans patrimonis", i l'impost sobre successions i donacions per incrementar-ne la progressivitat i el potencial recaptatori. El

Govern també ha treballat en l'aplicació de mesures impositives o d'altra índole per incentivar l'entrada al mercat de lloguer dels habitatges desocupats i propietat de societats mercantils, amb un [impost sobre els pisos buits](#).

Compromís d'inversió pública en polítiques socials. El Govern es va comprometre a elaborar un contracte programa que vinculés "la futura recuperació dels ingressos globals" de la Generalitat a la recuperació de la despesa i la inversió pública "destinades a impulsar el creixement econòmic i unes polítiques socials més justes". La [Llei de mesures fiscals i financeres](#) de 2014 estableix una disposició final on afirma que la recuperació de la despesa es vincularà a l'increment de les cobertures socials en els àmbits educatius, sanitaris i socials, així com a la creació d'ocupació.

Creació de la Taula del Tercer Sector. L'acord estableix el compromís del Govern de garantir l'estabilitat de les entitats del Tercer Sector Social com una de les peces bàsiques en el sistema de serveis socials del nostre país. La Taula Permanent amb el sector existeix, però les limitacions de tresoreria segueixen sent molt grans.

Escola en català. Defensar el sistema educatiu català i de la immersió lingüística com un pilar fonamental de la societat catalana.

Pacte per la Infància. S'ha promogut el [Pacte per la Infància a Catalunya](#), amb especial atenció a les mesures de lluita contra la pobresa infantil.

Catalunya a la UNESCO. S'ha impulsat la participació de Catalunya a la UNESCO i en altres organismes internacionals de caràcter cultural. El Govern [va signar un acord d'entesa amb la UNESCO](#) al juny de 2013.